

แนวทางส่งเสริมการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยสำหรับเด็กปฐมวัย

**The Guidelines for Promoting Teaching of Thai Consonant Pronunciation
for Early Childhood**

ปาริฉัตร ไชยเดช^{1*}, กิตติพล เชื้องาม², จิรภัทร เหลา³, ชูลีพร นาหวนิน⁴, ยุรัตน์ดา สุขไชย⁵

Parichat Chaiyadat¹, Kittipon Chueangam², Chiraphat Lau³,

ChuleePorn Nahuanin⁴, Yuratda sukchai⁵

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย^{1,*2,3,4,5}

Mahamakut Buddhist University

Athor for Correspondence: E-mail: Parichat.tpari@gmail.com^{*}

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการสอนให้เด็กปฐมวัยการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยได้ถูกต้อง การอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยสำหรับเด็กปฐมวัยมุ่งเน้นในการเตรียมความพร้อมทุกด้านที่จะได้รับการศึกษาในขั้นสูงต่อไป การเตรียมความพร้อมด้านการออกเสียงพยัญชนะไทยให้กับเด็กปฐมวัยจึงมีความสำคัญมากในยุคปัจจุบันและเพื่อเป็นแนวทางให้กับครูผู้จัดประสบการณ์การสอนการออกเสียง ที่จะต้องนำไปส่งเสริมและพัฒนาการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทย มีการใช้สื่อในการจัดประสบการณ์ และสื่อดิจิทัลจัดบรรยากาศในห้องเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ด้านภาษาในห้องเรียนเด็กปฐมวัยเพื่อให้สอดคล้องกันการศึกษาในยุคดิจิทัลต่อไป

คำสำคัญ: แนวทางส่งเสริมการอ่าน; การออกเสียงพยัญชนะไทย; เด็กปฐมวัย

Received:25/09/2568, Revised:04/11/2568, Accepted:07/11/2568

Abstract

This article aims to study the guidelines for promoting the pronunciation of Thai consonants for early childhood children. This will be used as a guideline for developing teaching methods for early childhood children to pronounce Thai consonants correctly. Pronunciation of Thai consonants for early childhood children focusing on comprehensive preparation for further higher education, preparation for early childhood children in Thai consonant pronunciation is crucial in today's era. To provide

guidelines for teachers who organize pronunciation teaching experiences, they must promote and develop Thai consonant pronunciation. Media and digital media are used to organize these experiences. Create a classroom environment appropriate for early childhood language learning to align with education in the digital age.

Keywords: Guidelines for Promoting Reading, Thai Consonant Pronunciation, Early Childhood

1. บทนำ

สังคมในยุคปัจจุบันเร่งเห็นความสำคัญทางด้านการศึกษาดังแต่้วยอนุบาล การพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา การศึกษาในระดับ 5-6 ปี ภายในชั้นเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ได้เพิ่มในส่วนของภาษาไทย การออกเสียงพยัญชนะได้ การเขียนพยัญชนะไทย เข้ามาบูรณาการในชั้นเรียนด้วย เนื่องจากวัย 5-6 ปี เป็นช่วงที่จะต้องส่งต่อเข้าระดับประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อเด็กมีพื้นฐานในการออกเสียงพยัญชนะแล้วก็จะสามารถต่อยอดไประดับประถมได้ง่าย ถือเป็นการปูพื้นฐานให้กับเด็กปฐมวัยช่วง 5-6 ปี และมีกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการ

การนำแนวคิดวิธีการ กระบวนการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งจะช่วยทำให้การศึกษาและการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม เกิดแรงจูงใจในการเรียนด้วยนวัตกรรมและประหยัดเวลาในการเรียนได้ แนวคิดแบบใหม่ ๆ เริ่มเข้ามามีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน ด้วยมุมมองที่ว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันและต่างก็มีเอกลักษณ์ของตน ดังที่นโยบายของรัฐบาลด้านการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ภายใต้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดเป้าหมายไว้อย่างชัดเจนว่าผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงไม่ใช่มุ่งเน้นเพียงการถ่ายทอดความรู้ แต่ต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริงและการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อสร้างแรงจูงใจและบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีต้นตอในปัจจุบัน นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาลยังให้ความสำคัญกับการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล และวิธีการเรียนรู้รูปแบบใหม่ ๆ มาใช้ เช่นการเรียนรู้โดยใช้

สมองเป็นฐาน การเรียนรู้แบบโครงการและการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นการตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีการผลักดันยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์) และ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่มุ่งเน้นการสร้างคนไทยยุคใหม่ที่มีทักษะการคิดสร้างสรรค์ การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอนาคต

ครูผู้สอนในฐานะผู้นำทางการศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านการออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอน และการเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับครอบครัวและชุมชน เพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กอย่างแท้จริง การเปลี่ยนแปลงนี้ถือเป็นความท้าทายที่ครูต้องปรับตัวและเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อเป็นต้นแบบของผู้เรียนและสามารถขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้ไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2. เด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กในช่วงอายุระหว่าง 0 ถึง 6 ปี ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สำคัญมากต่อพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาในวัยนี้เด็กจะมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและเป็นช่วงที่สมองพัฒนาเต็มที่ทำให้ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่และส่งเสริมพัฒนาการอย่างเหมาะสม เด็กปฐมวัยมีลักษณะเฉพาะคือเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็นมีความมั่นใจในตัวเอง และอยู่ในช่วงที่เริ่มเรียนรู้การควบคุมอารมณ์และแสดงออกทางอารมณ์อย่างเปิดเผย นอกจากนี้ เด็กในวัยนี้ยังเริ่มพัฒนาทักษะการใช้มือและเท้า สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้มากขึ้น เช่น กลัดกระดุม กินอาหารเอง และเล่นกีฬาเบื้องต้นโดยทั่วไป เด็กปฐมวัยยังไม่ใช่นักคิดเชิงตรรกะเต็มที่ แต่จะเรียนรู้ผ่านการเล่นและการเลียนแบบผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับพัฒนาการในวัยเรียนต่อไป เด็กปฐมวัยจึงเป็นช่วงวัยที่ต้องการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย มีความรักความอบอุ่น และได้รับการกระตุ้นส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้านอย่างเหมาะสม กระทรวงศึกษาธิการ (2561) เด็กปฐมวัยเป็นวัยทองแห่งการเรียนรู้ ดังที่คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2568 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี ได้ระบุไว้ภาษาและการรู้หนังสือเด็กฟังและสนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจอ่านภาพและสัญลักษณ์มีความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและการเขียนเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน เด็กสามารถชี้หน้าปากและชื่อเรื่องของหนังสือที่มีภาพประกอบกับหน้าหนังสือจากหน้าแรกไปหน้าหลังและอ่านภาพสัญลักษณ์ คำ โดยชี้หรือ

กวาดตามองจุดเริ่มต้นและจุดจบของข้อความเด็กต้องมีความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร เขียนสื่อความหมายอิสระในชีวิตประจำวันได้ ตามที่กล่าวถึงในสาระที่ควรรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับตัวอักษร การเขียน สื่อความหมายอย่างอิสระ รู้จักชื่อ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ขนาด ปริมาตร น้ำหนัก ตำแหน่ง มิติสัมพันธ์ แบบรูปและความสัมพันธ์ ตัวเลข จำนวนและการดำเนินการ สัญลักษณ์ การวัด ชั่ง ตวง เวลา เงิน การนำเสนอข้อมูลด้วยแผนภูมิอย่างง่ายคำที่เกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ประโยชน์การใช้งาน การเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยีและการสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันและเรื่องราวต่าง ๆ ที่เด็กสนใจ

3. แนวทางส่งเสริมการอ่าน

ในยุคปัจจุบันยุคคุณลักษณะของทรัพยากรมนุษย์ในระบบเศรษฐกิจช่วง “ประเทศไทย 4.0” จึงมิได้ ขึ้นอยู่กับปริมาณ หากแต่ขึ้นอยู่กับ ความสามารถในการสื่อสาร (communication) ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) ความร่วมมือ ประสานงาน (collaboration) และความสามารถในการปรับตัว (adaptability/ Transformation) อันเป็น “Soft Skill” พื้นฐานของยุคดิจิทัลอันเป็นโลกที่ไร้พรมแดน หาใช่ความฉลาด (talent) หรือ ความสามารถในการทำงานตามคำสั่งแต่เพียงอย่างเดียวเหมือนในอดีตแล้ว (Mc Candless, Boyd R, 1973) ส่วนความสามารถในการสื่อสารและการปรับตัวจะทำให้ “ทรัพยากรมนุษย์ยุคใหม่” ของประเทศ สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายได้ไม่ว่าจะเป็นสัญชาติ ชาติพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรม ความเชื่อ เป็นต้น อันจะทำให้การทำงาน การค้า และการบริการเป็นไปอย่างลื่นไหล ทรัพยากร มนุษย์ในยุค “ประเทศไทย 4.0” นั้นนอกจากต้องมีความรู้พื้นฐานแล้ว ยังต้องมีความ รับผิดชอบ มีความฉลาด ทางอารมณ์สูง เข้ากับผู้อื่นได้ดี มีอัตตาต่ำยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง มีความคิดสร้างสรรค์ และใฝ่ที่จะ เรียนรู้ตลอดชีวิต การเข้าใจสังคม ยอมรับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ซึ่งกันและกันจะนำไปสู่การเรียนรู้ภาษาได้ เป็นอย่างดี

ทักษะภาษาเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย เพราะภาษาเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในด้านอื่น ๆ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทักษะภาษาประกอบไปด้วย การฟังการพูดการอ่าน และการเขียน ซึ่งในระดับอนุบาลจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมของทักษะภาษาในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวอย่างเหมาะสมเพื่อให้สามารถนำไปต่อยอดการเรียนรู้ในระดับชั้นที่สูงขึ้นต่อไป โดยเฉพาะช่วงเชื่อมต่อของการศึกษา ในระดับชั้น

อนุบาลปีที่ 3 กับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นี้มีการปรับเปลี่ยนในด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนรู้เชิงวิชาการที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจทางด้านภาษาเป็นอย่างมาก ดังนั้น นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ในสถานศึกษาปฐมวัยหลาย ๆ แห่งจึงมักถูกคาดหวังว่าจะต้องมีความพร้อมเพียงพอสำหรับการเรียนรู้วิชาการในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และได้เน้นให้เด็กปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจในด้านการรู้หนังสือมากขึ้น ดังนั้นเพื่อให้เด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาและเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมตามวัย บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงต้องให้ความสนใจต่อการจัดการศึกษาทั้งสองระดับเพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวรับความเปลี่ยนแปลงในช่วงรอยเชื่อมต่อได้เป็นอย่างดี สามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายหลักสูตรที่กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561: 176)

Hymes (1974) กล่าวว่าการศึกษาภาษาไม่สามารถแยกออกจากการศึกษาความเป็นไปของสังคมได้ เพราะปฏิสัมพันธ์ทางภาษา (Linguistic Interaction) คือการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) การใช้ภาษาจะสะท้อนให้เห็นโครงสร้างทางสังคมการวิเคราะห์ภาษาและสังคมไปด้วยกันจะช่วยให้เข้าใจ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น

การเรียนการสอนภาษาที่มุ่งเน้นการเรียนรู้วิถี สังคม และวัฒนธรรมจะทำให้เข้าใจว่า “ทำไม” จึงต้อง เป็นเช่นนั้นตามสภาพสถานการณ์สังคมเพราะภาษาสะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความคิด ความเชื่อของเจ้าของภาษาเป็นอย่างดี หรือกล่าวได้ว่าการศึกษาลึถึงบริบททางสังคม (Social Context) นำบริบททางสังคม และวัฒนธรรมเข้ามาพิจารณาในการอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆในภาษาเพราะสังคมและวัฒนธรรมเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อการเรียนการสอนภาษาและการใช้ ภาษาเนื่องจากภาษาไม่ได้เป็นเพียงระบบไวยากรณ์ที่ประกอบด้วยเสียง ศัพท์และโครงสร้างเท่านั้น แต่ภาษา คือระบบที่ใช้ในการสื่อสารหรือสื่อความหมาย มีศาสตร์หนึ่งที่มีความสำคัญและตอบสนองการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้ดีคือ แนวคิดภาษาศาสตร์เชิงสังคมเป็นส่วนองค์ประกอบหนึ่งของภาษาศาสตร์ Labov, (1972) กล่าวว่าภาษาศาสตร์เชิงสังคมเป็นการศึกษาถึง 1) สังคมวิทยาของภาษา (Sociology of Language) ศึกษาภาษาและภาษาถิ่นที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบทางสังคม เช่น การศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาชนกลุ่มน้อยและการพัฒนาการของภาษาในประเทศที่เกิดขึ้นมาใหม่ เป็นต้น 2) การศึกษาในเรื่องชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร (Ethnography of Speaking) ซึ่งศึกษา วิเคราะห์รูปแบบการใช้ภาษาและภาษาถิ่นของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น กฎเกณฑ์การเลือกภาษาให้เหมาะสมกับผู้พูดความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง หัวข้อเรื่องสนทนา ช่องทางการสื่อสาร เช่นการพูดหรือเขียน สถานที่ และการเลือกหน้าที่ของภาษาในการสื่อสาร ภาษาศาสตร์เชิงสังคมคือการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลทางภาษาเป็น พื้นฐาน

ในการวิเคราะห์เชิงสังคม และให้ข้อมูลทางสังคมเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ทางภาษา กล่าว
ว่าภาษาศาสตร์เชิงสังคมเป็นแขนงวิชาของภาษาศาสตร์ ศึกษาภาษา ที่นำมาใช้อธิบาย
เกี่ยวกับบริบทสังคมให้ใช้ให้ถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติทางสังคม โดยสามารถสื่อสารได้
เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ต่าง ๆ เช่นรู้ว่าจะใช้ภาษาที่เป็นทางการหรือไม่ทางการ
เป็นต้น จากที่นักวิชาการกล่าวมาพอสรุปได้ว่า ภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistic) เป็น
ศาสตร์ที่นำความรู้ทางภาษาและสังคมมาอธิบายการใช้ภาษาในบริบททางสังคมและ
วัฒนธรรมเพื่อให้เข้าใจถึงพฤติกรรมทางสังคม ความเป็นอยู่ชุมชนโดยรอบเพื่อเข้าใจและ
สื่อสารผ่านภาษาอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนางานวิจัยเรื่อง
“รูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์ เชิงสังคม: มิติใหม่ทางการเรียน
การสอน” เพื่อความแปลกสร้างสรรค์ทางการเรียนการสอนภาษา ทั้งสร้างองค์ ความรู้ใหม่
(Construct Theory) กล่าวว่าการเรียนการสอนสิ่งสำคัญควรปรับเปลี่ยน วิธีการโดยเริ่มต้น
จากการพิจารณาที่ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน แล้วจึงวางแผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้
ผู้เรียนสร้างผลงาน ชิ้นงานเพื่อเป็นหลักฐานแสดงการเรียนรู้ว่าผู้เรียนได้บรรลุมาตรฐานแล้ว
สำหรับเรื่อง “รูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคม: มิติใหม่
ของการ เรียนการสอน” ได้เล็งเห็นถึงการเรียนการสอนภาษาโดยเฉพาะภาษาไทยด้วย
นักวิจัยก็เป็นคนไทย พูดและใช้ ภาษาไทย ในขณะนี้นักงานที่จำเป็นที่จะต้องอาศัยแนวคิด
ภาษาศาสตร์เชิงสังคม เพราะจะเข้าถึงภาษาที่ สะท้อนจากวิถีปฏิบัติทางสังคม มุ่งศึกษา
ภาษาไทยพิจารณาไปพร้อมกับบริบททางสังคม (Social Context) นำบริบททางสังคมและ
วัฒนธรรมเข้ามาพิจารณาในการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในภาษา การศึกษาที่จะให้
ผู้เรียนเข้าถึงสังคม วัฒนธรรม ใหม่ ๆ ไม่จำกัดแค่ในห้องเรียน ผู้สอนเปลี่ยนหน้าที่ จากผู้ถ่ายทอด
ความรู้เป็นผู้ให้การช่วยเหลือต่อผู้เรียนเป็นการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้และต้องมีการสร้าง
วัฒนธรรมจัดการศึกษาแบบเดิมมุ่งเน้นไปที่ความเป็นจริง การจดจำ ทักษะ เบื้องต้น และการ
ทดสอบที่ยังไม่ได้สร้างเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เนกเช่น
ระบบการศึกษาในประเทศฟินแลนด์และสิงคโปร์ ได้เริ่มนำแนวคิดการเรียนแบบสร้างสรรค์
และนวัตกรรมเป็น ฐานเพื่อผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นให้กับผู้เรียน Trilling, and Fadel (2009) ซึ่ง
สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า “คนไทยยุค 4.0” จะเกิดขึ้นได้จะต้องมีการเรียนรู้ใน 4 เรื่องสำคัญ
คือ 1) การเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมแรงบันดาลใจให้มีชีวิต อยู่อย่างมีความหมาย 2) การเรียนรู้
เพื่อบ่มเพาะความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการรังสรรค์สิ่งใหม่ ๆ 3) การเรียนรู้เพื่อ
ปลูกฝังจิตสาธารณะยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และ 4) การเรียนรู้เพื่อมุ่งการทำงานให้
เกิดผลสัมฤทธิ์ การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
จึงถือว่าเป็น สิ่งจำเป็นและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้

กำหนดมาตรฐานด้านผู้เรียนที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการคิดไว้ในมาตรฐานที่ 4 ที่ กำหนดว่าผู้เรียนมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิด สร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ถือได้ว่าเป็นความคิดระดับสูงและมีคุณค่าเพราะช่วย ให้มนุษย์แก้ไขปัญหาและก่อให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ที่ดีงามขึ้นได้

สุธีรา คุปวานิชพงษ์ (2563) การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาในเด็กเรียนรู้ภาษา และการสื่อสารจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวและการเลี้ยงดูของครอบครัวในช่วงวัย 1-2 ปี เป็นวัย ที่มีการพัฒนาด้านภาษาของเด็กมาก ส่วนใหญ่เด็กจะพูดคำที่มีความหมายคำแรกเมื่ออายุ ประมาณ 1 ปี และเมื่ออายุ 2 ปี เด็กจะพูดได้ประมาณ 50-200 คำ ร่วมกับพูด 2-3 คำติดกัน ได้คุณพ่อคุณแม่สามารถช่วยสร้างสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาและการสื่อสาร ให้ลูกได้โดย

1. พูดคุยกับเด็กบ่อย ๆ ในสิ่งที่เด็กสนใจ พูดคุยผ่านกิจวัตรประจำวัน ผ่าน กิจกรรม เช่น “แม่ไปล้างมือให้หนูนะ มือเปื้อน” โดยอาจเน้นคำบางคำที่เป็นเสียงที่น่าสนใจ และออกเสียงตามได้ เช่น ไป, มือ

2. พูดซ้ำ ๆ ออกเสียงชัดเจน ให้เด็กเห็นรูปปาก โดยเริ่มจากเสียงพยัญชนะ ได้แก่ เสียง “ม” “พ” “บ” “ป” ต่อมาจึงเพิ่มคำง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น นม น้ำ ข้าว, ชื่อคำ เรียกคนในครอบครัวคำกริยา เช่น กิน นอน นั่ง อาบน้ำ, สอนชี้และเรียกชื่ออวัยวะ

3. ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาการทางภาษาและการสื่อสารผ่านการเล่น เช่น ดู รูปภาพและซีรูปภาพ บัตรคำ เล่านิทาน อ่านหนังสือ ร้องเพลง เล่นบทบาทสมมติทำให้การ สื่อสารเป็นเรื่องที่สนุก

4. เล่านิทานให้เด็กฟังทุกวันให้เป็นกิจวัตร ร่วมกับลดเวลาในการดูโทรทัศน์ และ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านจอโดยเฉพาะเด็กอายุน้อยกว่า 2 ปีไม่ควรให้เด็กดูสื่อใด ๆ เพราะเด็ก เล็ก ๆ ไม่สามารถเรียนรู้ภาษาจากสื่อได้

5. ฝึกให้เด็กฟังและฝึกให้เด็กทำตามคำสั่งง่าย ๆ โดยช่วงแรกอาจใช้ท่าทางสื่อสาร ร่วมด้วยหรือจับมือเด็กทำพร้อมกับพูดไปด้วย เพื่อให้เด็กเข้าใจได้ง่ายขึ้น

6. ใช้การสื่อสารทั้งคำพูดร่วมกับท่าทาง เพื่อให้เด็กเข้าใจและสามารถที่จะ เลียนแบบภาษาท่าทางไปใช้ร่วมด้วยเมื่อเด็กใช้ท่าทางบอกความต้องการ ควรลองให้เด็ก พยายามออกเสียงบอกก่อน

7. ให้โอกาสเด็กได้สื่อสาร พยายามรอให้เด็กพูดสื่อสารก่อนและตอบสนองทุกครั้งเมื่อเด็กพูด เช่น ให้เด็กพูด “นม” หรือ “ขอนม” ก่อนหยิบขวดนมให้

8. ให้ความสนใจทุกครั้งเมื่อเด็กพยายามสื่อสาร ร่วมกับให้แรงเสริมทางบวก เช่น ยิ้ม กอด ชมเชย ตบมือ หรือให้ของที่เด็กต้องการ

9. เมื่อเด็กเริ่มพูดสื่อสาร พยายามขยายคำพูดที่เด็กพูด เช่น เด็กพูด “บอล” คุณพ่อคุณแม่ตอบสนองโดยพูด “ใช่บอลใหญ่”

10. ไม่ควรบังคับให้เด็กพูด พัฒนาการภาษาที่ดีจะเกิดขึ้นเมื่อเด็กอยากพูดสื่อสารด้วยตัวเอง

ทักษะทางภาษา ถือเป็นหนึ่งในทักษะพื้นฐานสำคัญที่เด็กปฐมวัยจำเป็นต้องเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยนี้ เด็กยังไม่สามารถคิดหรือเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ ดังนั้น ในขั้นแรกของการส่งเสริมทักษะทางภาษาให้กับเด็ก ผู้ปกครองสามารถใช้ รูปภาพ หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนความหมายในการเรียนรู้ให้กับเด็ก ๆ ได้ และเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการครบทุกด้าน เป็นไปตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่องเหมาะสม ครูจึงมีเทคนิคการสอนการจดจำพยัญชนะภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ 3 ขั้นตอน ให้กับเด็กอย่างง่าย ๆ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทักษะทางภาษาที่ดีและเกิดกระบวนการจดจำที่มีประสิทธิภาพ เป็นการเตรียมความพร้อมทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ให้กับเด็กในระดับที่สูงขึ้นไป (ขนิษฐา บุนนาค, 2563) เทคนิคการสอนเด็กอนุบาล ในด้านการจดจำพยัญชนะ ออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ **ขั้นตอนที่ 1 จดจำเสียงและภาพ** เด็กในช่วงวัย 2-3 ปี การเรียนรู้ด้านภาษาจะเริ่มจากการฟังก่อนเป็นอันดับแรก การที่ผู้ปกครองท่องพยัญชนะ ก-ฮ หรือพยัญชนะ A-Z ให้เด็กฟัง จะช่วยให้เด็กจดจำเสียงที่ได้ยินและท่องตามได้ แต่เด็กจะยังไม่เข้าใจความหมาย ดังนั้น เวลาสอนผู้ปกครองควรให้เด็กดู Flash Cards ที่เป็นรูปภาพ (แนะนำให้ใช้ Flash Cards ที่เป็นรูปภาพเพียงอย่างเดียวจะสะดวก) ประกอบการอ่านหรือการท่องพยัญชนะให้เด็กฟัง เพื่อเพิ่มการจดจำให้กับเด็ก ๆ โดยครูจะทำซ้ำ ๆ ทำวนไปทุกวัน วันละ 5 ตัว ยกตัวอย่างเช่น หากสอนพยัญชนะภาษาไทย ก-ฮ สัปดาห์แรกครูจะสอนตัว ก ข ข ค ค ในสัปดาห์ต่อไปครูก็จะสอน ฆ ง จ ฉ ช เป็นต้น และก่อนที่จะเริ่มสอนพยัญชนะตัวใหม่ **ขั้นตอนที่ 2 จดจำตัวพยัญชนะและเสียง** หลังจากที่เด็กจดจำภาพและชื่อเรียกพยัญชนะได้แม่นยำแล้ว ให้ผู้ปกครองนำ Flash Cards ตัวพยัญชนะเข้ามาแทรกในการสอน เช่น ผู้ปกครองหยิบภาพ ระฆัง ขึ้นมา แล้วถามเด็กว่า นี่คืออะไรคะ เมื่อเด็กตอบว่า ระฆัง ให้ผู้ปกครองชี้ไปที่ Flash Cards พยัญชนะตัว ฆ แล้วให้เด็กพูดตามว่า ฆอ-ระ-ฆัง โดยใช้วิธีการสอนเช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 1 คือ สอนซ้ำ ๆ วันละ 5 ตัว จากนั้นครูก็จะเปลี่ยนจาก

การชู Flash Cards เป็นชี้ที่ Flash Cards ตัวพยัญชนะก่อน แล้วให้เด็กพูดตาม จากนั้นครูจะนำ Flash Cards ที่เป็นรูปภาพ มาถือและเทียบกับ Flash Cards พยัญชนะตัวนั้น ๆ เช่น Flash Cards พยัญชนะตัว ก กับ Flash Cards ภาพไก่เป็นต้น **ขั้นตอนที่ 3 เน้นการจดจำตัวพยัญชนะ** เมื่อเด็ก ๆ สามารถจดจำ เสียง (ชื่อเรียกพยัญชนะ) รูปภาพ และตัวพยัญชนะได้พอสมควรแล้ว ในขั้นต่อไปครูจะเพิ่มความยากด้วยการใช้ Flash Cards ที่มีแค่ตัวพยัญชนะเพียงอย่างเดียวเท่านั้น โดยครูจะชวนเด็ก ๆ ชี้ไปที่ Flash Cards ตัวพยัญชนะแล้วอ่านไปพร้อม ๆ กันทีละตัว เช่น ก ข ค ค พออ่านครบ 5 ตัวแล้ว ครูเหม่มนำทั้ง 5 ตัวนี้มาวางคละกัน จากนั้นชี้ที่พยัญชนะตัวใดตัวหนึ่งแล้วถามเด็ก ๆ ว่า พยัญชนะตัวนี้คือตัวอะไร เมื่อเด็กตอบได้ก็ให้เด็กหยิบ Flash Cards พยัญชนะตัวนั้นออกมาจากกอง ทำแบบนี้ไปเรื่อย ๆ จนครบทุกตัว ในแต่ละวันผู้ปกครองอาจจะสลับการสอนเป็น พยัญชนะไทยบ้าง พยัญชนะอังกฤษบ้าง และเพื่อไม่ให้เด็ก ๆ เบื่อกับการเรียนซ้ำ ๆ ครูจะนำ Flash Cards มาประยุกต์เป็นเกมให้เด็กเล่น โดยครูจะชู Flash Cards ตัวพยัญชนะขึ้นมา 1 ตัว แล้วให้เด็ก ๆ หา Flash Cards รูปภาพที่ตรงกัน เป็นการสร้างแรงบันดาลใจและสร้างความสนุกสนานให้กับเด็ก ๆ ได้เป็นอย่างดี

4. การอ่านออกเสียงพยัญชนะไทย

วิชาภาษาไทย เป็นวิชาทักษะที่ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาและฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริงซึ่งประกอบด้วยทักษะต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งทักษะการอ่านถือว่าเป็นความสามารถขั้นพื้นฐานทางภาษาที่มีความสำคัญและเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาหาความรู้และพัฒนา คุณภาพชีวิต และยังทำให้เกิดความรู้แล้วก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ การอ่านเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับ เป็นทักษะพื้นฐาน และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งกำหนดสาระการอ่านในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ประกอบด้วย การอ่านออกเสียงคำ ประโยค บทร้อยกรองคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และกำหนดมาตรฐานคือการใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 37)

การอ่านที่มีประสิทธิภาพจะต้องสามารถประสมประสานของตัวอักษรอย่างคล่องตัว แล้วไตร่ตรองออกเสียงคำ ประโยค ข้อความสั้น อย่างคล่องแคล่ว มีความชำนาญในการอ่าน สามารถ อ่านออกเสียงได้ทันที ย่อมสามารถนำความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ในการอ่านไปใช้ในการพัฒนา ตนเองและสังคมได้ สอดคล้องกับ พินิตนันท์ บุญพามี (2542) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่าการอ่านช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ ความรู้ ความคิด ทำให้คนเรามีความองค์ความรู้และความสามารถมากยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและจิตวิญญาณของผู้อ่านให้เป็นไปทางที่พึงปรารถนาได้ด้วยตนเอง รวมทั้งพัฒนาคนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมได้เป็นอย่างดี จึงสรุปได้ว่าการอ่านคือหัวใจของการเรียนรู้และเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นยิ่งในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ แสวงหาประสบการณ์ เบื้องต้น เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการเรียนรู้ในระดับสูงและการ ดำเนินชีวิตของผู้เรียน โดยเฉพาะระดับประถมศึกษาหากเริ่มต้นดีรากฐานการอ่านของเด็กจะดีตามไปด้วย

5. การอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยสำหรับเด็กปฐมวัย

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่มีอักษรที่เป็นสัญลักษณ์เพื่อการเขียนอ่านเป็นของตนเองการเขียนอ่านขั้นพื้นฐานต้องรู้จักและจำอักษรไทยให้ได้ก่อนรูปอักษรไทยประกอบด้วยพยัญชนะ 44 รูป สระ 21 รูป วรรณยุกต์ 4 รูปและเครื่องหมายอื่นๆ ในระดับการศึกษาปฐมวัย เด็กจะเริ่มเรียนพยัญชนะเป็นอันดับแรกโดยการเรียนพยัญชนะไทยส่วนใหญ่จะมีรูปแบบการเรียนผ่านการท่องจำ ก.ถึง ฮ.โดยจำแบบเรียงลำดับกันไปมีการใช้กิจกรรมเพลงประกอบและใช้หนังสือคัดไทยประกอบภาพเช่น ก. ใช้เป็นภาพ ก.ไก่ มาประกอบ วาไร เฟิง สวิสดี (2544) การจะทำให้เด็กปฐมวัยจำพยัญชนะไทยได้ควรนำแนวคิดจิตวิทยาการจำ โดยเฉพาะการที่เด็กปฐมวัยจะจำภาพซึ่งเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งมาใช้ในการสอนพยัญชนะไทยสอดคล้องกับทฤษฎีสติปัญญาของPiaget (1969) ที่นำเสนอไว้ว่าปฐมวัยหรือวัยเด็กตอนต้นอยู่ในช่วง 2-6 ปี จะเริ่มมีการกระทำที่ต้องอาศัยกระบวนการคิดรวมทั้งความสามารถในการใช้สัญลักษณ์นอกจากนี้จากการกระทำที่ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหวที่นำมาใช้ตั้งแต่แรกเกิด

ภาษามีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมากเพราะภาษาเป็นเครื่องมือในการแสดงความรู้สึกนึกคิด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น และเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาทางสติปัญญา ดังนั้นการส่งเสริมความสามารถทางภาษาจึงควรเริ่มเพราะเป็นวัยพัฒนาการทางภาษาเจริญงอกงามอย่างรวดเร็ว ด้วยการพัฒนาด้านการอ่าน และการเขียนพร้อมกัน และเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกฝนเกิดความทางภาษาโดยเฉพาะภาษาแม่ ซึ่งการส่งเสริมความสามารถดังกล่าวจำเป็นที่จะต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจด้านพัฒนาการ การทำงานของสมอง และวิธีการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อให้สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ทางภาษาของเด็กปฐมวัยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลในทาง

ปฏิบัติพบว่าการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน การสอนภาษามุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัยอ่านออกเขียนได้ และเน้นการสอนที่มีลักษณะของการท่องจำเพียงเพื่อให้เด็กสามารถสอบแข่งขันเข้าเรียนประถมศึกษาที่มีชื่อเสียง ซึ่งการสอนลักษณะเด็กปฐมวัยประสบปัญหาพัฒนาการทางภาษาล่าช้า การเร่งรัดหรือกดดันให้เด็กภูมิกว้างและพัฒนาการตามผลเด็กมีความเครียดสูง มีปัญหาด้านอารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์ต่ำ แสดงพฤติกรรมต่อต้านการเรียน และส่งผลต่อพัฒนาการทักษะการเรียนรู้และการใช้ชีวิตในอนาคตของเด็ก

แนวคิดเชิงสัญลักษณ์ที่มักนำมาใช้ในการจัดประสบการณ์ภาษาไทยในระดับชั้นปฐมวัย ควรเป็นกิจกรรมที่เข้าใจง่ายสนุกสนานและมีการเปรียบเทียบใช้คำสัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้เด็กปฐมวัยใช้จินตนาการอย่างสร้างสรรค์และการคิดเปรียบเทียบหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่งในรูปแบบการสร้างสัญลักษณ์หรือการคิดเชิงสัญลักษณ์การนำนิทานหรือเรื่องเล่ามาใช้เป็นการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ในด้านการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยในระดับชั้นปฐมวัย การจัดกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยเชื่อมโยงต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กันสร้างความคิดและจินตนาการเกิดความคิดเชิงสัญลักษณ์ที่ช่วยสร้างพัฒนาการทางภาษาทักษะ การฟังพูดอ่านและเขียนรวมถึงช่วยเสริมสร้างความสามารถในการจำ (กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์, 2535)

การพัฒนาทักษะการอ่านพยัญชนะของเด็กก่อนอนุบาลจากการใช้กิจกรรมเกมการศึกษา เด็กมีทักษะด้านการอ่านพยัญชนะหลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดี การออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก และการจัดประสบการณ์สามารถกระตุ้นและพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล ส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ แตกต่างจากการใช้เกมการศึกษาในรูปแบบทั่วไป เพราะเด็กได้ฝึกการสังเกต การจำแนก การเชื่อมโยง และการคิดรวบยอด ทำให้สามารถอ่านและจำแนกพยัญชนะได้ถูกต้องและแม่นยำมากขึ้น ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ที่เน้นการเรียนรู้ด้วยการค้นพบ (discovery learning) โดยผ่าน 3 ขั้นตอน คือการเรียนรู้จากการกระทำ การเรียนรู้จากภาพแทน และการเรียนรู้จากสัญลักษณ์ ซึ่งช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาการอ่านพยัญชนะไปสู่ความเข้าใจที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น ตรงตามแนวทางหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่เชื่อมโยงการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ระดับประถมศึกษา เมื่อเปรียบเทียบทักษะก่อนและหลังการใช้กิจกรรมเกมการศึกษา เด็กก่อนอนุบาลมีทักษะการอ่านพยัญชนะสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เกมการศึกษาที่ใช้เป็นเกมล้อตโตที่มีสีสันสดใสภาพประกอบเข้าใจง่าย และไม่ซับซ้อน จึงดึงดูดความสนใจของเด็กได้ดี และช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ส่งผลให้เด็กปฐมวัยทุกคนมีพัฒนาการด้านการอ่านพยัญชนะสูงขึ้น การใช้กิจกรรม เช่น การซักถามหรือการทายปัญหา รวมทั้งสื่อประกอบต่าง ๆ สามารถกระตุ้นแรงจูงใจจากทั้งภายในและภายนอกของเด็ก ทำให้เด็กเกิดความตื่นตัวและสนใจที่จะ

เรียนรู้มากขึ้น การใช้เกมการศึกษาและแบบฝึกทักษะคำคล้องจองในการพัฒนาทักษะภาษาไทย (พิมพ์ผกา พิพูและคณะ, 2565: 27-38)

การใช้กิจกรรมเกมการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมทักษะการอ่านพยางค์ของเด็กปฐมวัย เนื่องจากช่วยสร้างแรงจูงใจ กระตุ้นการเรียนรู้ และพัฒนาความสามารถด้านการอ่านได้อย่างเป็นระบบ จึงเป็นแนวทางที่มีคุณค่าสำหรับครูผู้สอนในการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กในระดับปฐมวัย

6. องค์ความรู้และข้อเสนอแนะส่งเสริมการอ่านออกเสียงพยางค์ภาษาไทยสำหรับเด็กปฐมวัย

แนวทางส่งเสริมการอ่านออกเสียงพยางค์ภาษาไทยสำหรับเด็กปฐมวัย ครูควรจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ใช้เกมการศึกษา นิทาน เพลง และบทบาทสมมติ เพื่อช่วยให้เด็กเรียนรู้อย่างสนุกสนานและเหมาะสมกับวัย เน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทำจริง เช่น ใช้แฟลการ์ด ชี้ภาพ ชี้พยางค์ และออกเสียงร่วมกับครูส่งเสริมการค้นพบด้วยตนเองตามแนวคิดของบรูเนอร์ ใช้สื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย ใช้สื่อภาพ แฟลการ์ด สื่อสำหรับเด็กปฐมวัย และสื่อสิ่งพิมพ์ที่เหมาะสมกับเด็กวัย ประยุกต์เป็นเกมการศึกษาเพื่อกระตุ้นและเพิ่มแรงจูงใจ เชื่อมโยงการเรียนรู้กับชีวิตประจำวัน ใช้คำที่ใกล้ตัว เช่น ชื่อคนในครอบครัว สิ่งของรอบตัว หรือกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้เด็กเข้าใจและจดจำง่าย ฝึกการออกเสียงอย่างเป็นขั้นตอน เริ่มจากการฟังเสียงพยางค์ (เช่น ก ข ค) เชื่อมโยงเสียงกับรูปภาพ (เช่น ก ไข่, ข ไข่) ค่อย ๆ พัฒนาไปสู่การจดจำตัวอักษรและการอ่านออกเสียงอย่างถูกต้อง จัดประสบการณ์และกิจกรรมแบบรายบุคคล ครูควรสังเกตความแตกต่างของเด็กแต่ละคน และปรับวิธีการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับพัฒนาการและความสนใจสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ที่อบอุ่นและปลอดภัย ส่งเสริมให้เด็กรู้สึกมั่นใจ กล้าแสดงออก และไม่กลัวการออกเสียงผิดพลาด มีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน พ่อแม่ควรพูดคุยและอ่านนิทานกับเด็กทุกวัน ใช้คำพูดชัดเจน ช้า และเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดตาม ลดการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และส่งเสริมการเล่นที่ใช้การสื่อสารจริง ใช้แรงเสริมทางบวกในการกระตุ้นเด็ก ชื่นชม ยิ้ม กอด หรือให้รางวัลเล็ก ๆ เมื่อเด็กพยายามออกเสียงหรือฝึกพูด เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ต่อยอดการเรียนรู้สู่วัยประถมศึกษา การออกเสียงพยางค์ควรเป็นพื้นฐานให้เด็กสามารถได้รับการส่งเสริมการอ่านและการเขียนต่อไปได้อย่างราบรื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

7. สรุป

ทักษะภาษาเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย เพราะภาษาเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในด้านอื่น ๆ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทักษะภาษาประกอบไปด้วย การฟังการพูดการอ่าน และการเขียน ซึ่งในระดับปฐมวัยจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมของทักษะภาษาในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวอย่างเหมาะสมเพื่อให้สามารถนำไปต่อยอดการเรียนรู้ในระดับชั้นที่สูงขึ้นต่อไป โดยเฉพาะช่วงเชื่อมต่อของการศึกษา ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีการปรับเปลี่ยนในด้านเนื้อหาและการจัดประสบการณ์ที่ต้องใช้ความรู้ ความเข้าใจ ทางด้านภาษาเป็นอย่างมาก และมีแนวทางส่งเสริมการอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยสำหรับเด็กปฐมวัยได้

การพัฒนาทักษะด้านภาษาของเด็กปฐมวัยควรเริ่มต้นจากการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรและใกล้ชิด โดยผู้ปกครองหรือครูควรพูดคุยกับเด็กบ่อย ๆ ในเรื่องที่เด็กสนใจ ผ่านกิจวัตรประจำวันและกิจกรรมต่าง ๆ พร้อมทั้งออกเสียงซ้ำ ชัดเจน ให้เด็กได้เห็นรูปปาก และเริ่มจากเสียงง่าย ๆ เช่น ม พ บ ป ก่อนจะขยายไปสู่คำในชีวิตประจำวัน เช่น นม น้ำ ข้าว รวมถึงคำเรียกบุคคลในครอบครัว คำกริยา และชื่ออวัยวะ เพื่อช่วยให้เด็กจดจำได้ดีขึ้น การใช้กิจกรรมสนุก ๆ เช่น เล่นนิทาน อ่านหนังสือ ร้องเพลง เล่นบทบาทสมมติ ดูรูปภาพหรือบัตรคำ เป็นวิธีที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเล่นนิทานเป็นกิจวัตรทุกวันควบคู่กับการจำกัดเวลาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะในเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี ถือเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเด็กเล็กไม่สามารถเรียนรู้ภาษาได้จากสื่อเพียงอย่างเดียว การฝึกให้เด็กฟังและทำตามคำสั่งง่าย ๆ ด้วยการใช้ท่าทางประกอบหรือช่วยจับมือเด็กทำ จะช่วยให้เข้าใจได้เร็วขึ้น ทั้งนี้ควรใช้ทั้งคำพูดและท่าทางประกอบกัน เพื่อให้เด็กเลียนแบบการสื่อสารได้อย่างเป็นธรรมชาติ และเมื่อเด็กใช้ท่าทาง ควรส่งเสริมให้พยายามออกเสียงพูดควบคู่ไปด้วย ผู้ใหญ่ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้สื่อสารเสมอ โดยรอให้เด็กพูดก่อนแล้วจึงตอบสนอง เช่น การให้พูดคำว่า “นม” ก่อนหยิบขวดนมให้ รวมถึงการให้แรงเสริมทางบวก เช่น ยิ้ม กอด ชมเชย หรือตบมือทุกครั้งที่เด็กพยายามสื่อสาร ทั้งนี้เมื่อลูกเริ่มพูดได้ ควรช่วยขยายคำพูดของเด็กให้สมบูรณ์ เช่น เมื่อเด็กพูดว่า “บอล” ผู้ปกครองสามารถต่อเติมว่า “ใช่ บอลใหญ่” เพื่อพัฒนาคำศัพท์และโครงสร้างภาษาของเด็กไปพร้อมกัน โดยไม่ควรบังคับให้เด็กพูด แต่ปล่อยให้ไปไปตามธรรมชาติและมีความสนใจในด้านการจดจำพยัญชนะ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. การจดจำเสียงและภาพ เหมาะสำหรับเด็กวัย 2-3 ปี โดยใช้ภาพและชื่อเรียกช่วยเชื่อมโยงเสียงกับความหมาย

2. การจดจำตัวพยัญชนะและเสียง เมื่อเด็กจำภาพและชื่อเรียกได้แล้ว สามารถใช้บัตรคำ (Flash Cards) ที่มีทั้งตัวพยัญชนะและภาพประกอบ เช่น “ก. ไก่”

3. การเน้นการจดจำตัวพยัญชนะเพียงอย่างเดียว เพื่อพัฒนาทักษะให้ก้าวหน้าขึ้น โดยให้เด็กจำแนกและจดจำรูปตัวอักษรได้แม่นยำยิ่งขึ้น

แนวทางเหล่านี้ช่วยให้เด็กเรียนรู้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติผ่านการพูดคุย กิจกรรม และการเล่น ควบคู่ไปกับการสร้างแรงเสริมเชิงบวก ทำให้เด็กมีทักษะการฟัง พูด และการจดจำพยัญชนะได้อย่างมั่นคงและสนุกสนาน

8. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2561). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, หน้า 176.
- กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์. (2535). **เทคนิคการเล่านิทานในเทคนิคความรู้คู่คุณแก่เด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- ชนิษฐา บุณนาค. (2563). **เทคนิคการสอนการจดจำพยัญชนะ สำหรับเด็กปฐมวัย**. สืบค้นจาก <https://www.youngciety.com/article/learning/ways-to-teach-the-alphabet.html>, สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2568.
- พนิตนันท์ บุญพามี. (2542). **เทคนิคการอ่านเบื้องต้นสำหรับบรรณารักษ์**. นครราชสีมา: สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- พิมพ์ผกา พิพู, สุพันธุ์วดี ไวยรูปและธนินทร์ แดงทิม. (2565). **การพัฒนาทักษะด้านการอ่านพยัญชนะของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยใช้เกมการศึกษา**. วารสาร Journal of Roi Kaensarn Academi, ปีที่ 7 ฉบับที่ 7 ประจำเดือนกรกฎาคม 2565, หน้า 27-38.
- สุธีรา คุปวานิชพงษ์. (2563). **กลุ่มอาการออทิซึม**. สืบค้นจาก <https://www.synphaet.co.th>, สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2568.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2544). **การวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- Hymes, D. (1974). **Foundation in sociolinguistic an ethnographic approach**. Philadelphia:University of Pennsylvania Press.

Labov, W. (1972) . **Sociolinguistic Patterns**. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Mc Candless, Boyd R. (1973). **Children and Youth: Psychosocial Development**. New York Holt.

Piaget, J. and Inhelder, B. (1969) **the Psychology of the Child**. Basic Books, New York.

Trilling and Fadel, (2009). **21st Century Skills: Learning for Life in Our Times**. San Francisco, CA: John Wiley & Sons.